

H. Pioneer dies, 2014. Oil on Canvas, 110X160, שמן על בד, 2014, חלוצה מתה, מתה, 2014, שמן על בד, 110X160, Oil on Canvas, 110X160

אקליפטוסים (1), 2012, גירים על נייר, 52X75, Eucalyptus (1), 2012, Chalk on Paper, 52X75

Haya Graetz-Ran: A Personal Pioneer

The "Izraeliyot" exhibition by artist **Haya Graetz-Ran** presents a series of paintings and drawings shown for the first time, allowing us a glimpse into the thoughts and creative processes of the artist. The series of drawings creates a single unit that crystalizes into the central work of the subject and series, "H. The Pioneer Who Died", 2014. Pioneering women have become a central theme in Graetz-Ran's work. It reflects her fascination with the character of the budding, youthful woman. In this series Graetz-Ran focuses on the character of a particular pioneer by the name of Shoshana Bogin, whose death at the age of 21, was commemorated by the camera of an anonymous photographer in 1918. The photograph, which is entirely staged, tells and embodies both the personal story of the pioneer together with the story of the pioneering, Zionist Aliyah of the 1920's.

in white. The anonymous photographer from Jaffa, was seemingly a Christian, because the photo was staged according to Christian iconography of scenes of lamentation such as: *The Deposition*, *Pieta* and *Death of the Virgin*. This symbolic death portrays, on one hand the fleeting moment of the photograph, yet on the other is frozen forever in time.

This post-mortem photograph was taken in a style popular in art and literature of the time, that portrayed people after their death. Through this style the photograph allows us to learn about the history of society, its ethnography and the various forms in which a family or society choses to describe themselves. Photo researcher, Guy Raz notes that the back of the photograph is marked with the word 'Postcard' anticipating its course outside of the Land of Israel.

חלוצה מתה (ב'), 2014, שמן על בד, 30X80, Pioneer dies (b), 2014, Oil on Canvas, 30X80

The photograph, shot in the *Tableau Vivant* style (a scene with people posing in costume) shows the pioneer, Shoshana Bogin, following her death after she poisoned herself, lying on a stretcher in the Jaffa hospital courtyard. Her corpse is covered with a white sheet and eucalyptus leaves, her feet are exposed, and surrounding her, in a half circle, are her pioneer girlfriends, most of them covering their heads

In this series Graetz-Ran interacts directly with subjects of the photographs. She processes the photograph by maneuvering it into a medium of drawing, oil painting and studies with chalk on Fabriano paper, while changing it by slicing, isolating and cutting the characters. The larger drawings, shown for the first time, allow us to follow the artist's train of thought as it becomes refined in the

IZRAELIYOT
Haya Graetz-Ran

יזרעאליות
חיה גרץ-רן

גלריה דוויק משכנות שאננים Dwek Gallery Mishkenot Sha'ananim

צילומים: בועז לניר Boaz Lanir Photographs:

גלריה דוויק מרכז הכנסים ע"ש אדנאואר, משכנות שאננים, ימין משה, ירושלים
Dwek Gallery Adenauer Conference Centre, Mishkenot Sha'ananim, Yemin Moshe, Jerusalem
 טל: 02-6292220
 שעות פתיחה: 20:00-10:00
 כל ימות השבוע 10am – 8 pm
 hanna@mishkenot.org.il

חיה גרץ-רן: חלוצה אישית

התערוכה **"יזרעאליות"**, של האמנית **חיה גרץ-רן**, מציגה סדרת ציורים ורישומים המוצגים לראשונה, ומאפשרת הצצה מאחורי הקלעים של תהליך החשיבה והיצירה שלה. סדרת הרישומים והציורים מהווים יחידה אחת המתגבשת לציור המרכזי "ח. חלוצה שמתה", 2014. נושא החלוצות הפך למרכזי ביצירתה של גרץ-רן והוא המשך עיסוקה בדמות הנשית הנערית. בסדרה מתמקדת גרץ-רן בדמותה של חלוצה אחת בשם שושנה בוגין, אשר הונצחה במותה בגיל 21 במצלמתו של צלם אנונימי, באוגוסט 1918. התצלום, מבוים לחלוטין, מספר ומקבל בתוכו את סיפורה האישי של החלוצה ואת סיפור העלייה החלוצית-ציונית בשנות העשרים של המאה הקודמת.

חלוצה מתה (א'), 2014, שמן על בד, 30X80

התצלום הינו צילום פוסט-מורטם (Post-mortem photography) של אנשים לאחר פטירתם למטרות אבל והנצחה שהיה נפוץ בספרות ובאמנות. צילום זה מכיל רצונות סותרים: שמירה על רעיון המוות – לכידת מהותו של דבר שהיה ואינו עוד, לעומת הכחשתו של המוות. תצלום הפוסט-מורטם מעביר רשמים ותובנות על החברה שבה צולמה התמונה, על ההיסטוריה, האתנוגרפיה והצורות השונות בהם בוחרת לתאר את עצמה. גיא רז, חוקר הצילום, מעיר כי על גבו של הצילום נכתב "פוסטקארד", כדי שיהיה אפשר לשלחו אל מחוץ-לארץ.

גרץ-רן מתכתבת באופן ישיר עם הדימוי המצולם של החלוצה וחברותיה. היא מעבדת את התצלום

על ידי העברתו למדיום הציור וחקירתו ברישומי גיר על נייר פבריאנו, תוך כדי שינוי, קיטוע, בידוד וחיתוך הדמויות. הרישומים, המוצגים לראשונה, מאפשרים לעקוב אחר חשיבתה של האמנית עד לזיקוק של הציור המרכזי. "סדרת הרישומים הנה חלק מתהליכי הציור. "הרהורים" הבאים לזקק את הרעיון ולאפשר בדיקה נוספת במדיום שונה -את הנושא" אומרת האמנית.

בתערוכה מוצגים חמישה ציורי שמן: שניים מתרכזים בחברות המקוננות, עטויות כיסויי ראש, מטפחות, כשהן קטועות כך שרק חלק מגופן נכנס לפריים המלבני והצר. הדמויות נראות כאיקונות

יזרעאליות (2), 2014, שמן על בד, 100X120

קלאסיות של קדושות מעונות. "משהו בהבעות הנוגות, במשיכת המכחול המעודנת סביב העיניים... שולח את הצופה מאות שנים אחורנית." נעמי אביב (2002). גליה בר אור (2010) מוסיפה: "רבות מעבודותיה יוצאות מנקודת מוצא של צילום, כמו ניפתח אלבום משפחתי למרחבים חדשים... הציור כמו מתעד את המאמץ ההרואי לשרוד בתנאים חדשים בארץ ישראל ומעניק עומק נוסף למאבק היומיומי של הדמויות הנחשפות לשמש מזרח תיכונית וחברה תובענית ומגייסת."

הציור המרכזי, מבודד את החלוצה המתה ומציב אותה ישירות על בד הפשתן החשוף וסביבה "שטח ריק". הדימוי הבודד שלה, צורת השכיבה והלובן מזכיר את דמותה של אופליה, ממחזהו של שיקספיר "המלט" ואת היפיפייה הנרדמת הנמה ביער מאה שנה. על

צלם לא ידוע, שושנה בוגין וחברותיה, יפו 1918.

פניהן נסוכה הבעת שלוה עילאית. כשמתבוננים היטב רואים שראשה של החלוצה שושנה הוחלף בסצנה האחרונה בדיוקן עצמי, זו פעם ראשונה שגרץ-רן מציירת דיוקן עצמי. חילוף זה, יוצר מטוטלת הנעה בין האוטוביוגרפיה של האמנית (נולדה בשנת קום המדינה) לבין הסיפור הקולקטיבי הציוני כפי שצולם וסופר על ידי נרטיב גברי. כך נוצר מתח כפול: בין החלום ושברו של החלוצה ובין החלום ושברו של האמנית, בין העבר להווה, בשני המקרים הן לא מקבלות את הנרטיב הכללי ויוצרות נרטיב, אחר נשי, אישי חושפני ואינטימי. בכך משמיעות את הקול הנשי הנעדר מסיפור האתוס החלוצי.

רז סמירה

(1) שושנה בוגין, בת העלייה השנייה, עלתה לבדה מרוסיה בגיל 15 עבדה בפתח תקוה, בחוות כנרת ובבן שמן, ב-1917 בכנרת התאהבה בנח נפתולסקי, מידועי החלוצים של העלייה השנייה. כנראה התאבדה, בשתיית רעל, בגלל שברון לב בגיל 21. להרחבה ראה: מוטי זעירא, *שושנה ילדת לפידות איך*, הוצאת שדמות, 1989, לאה פרץ, "Tableau Vivant", *סטודיו*, גיליון 124, יוני 2001, גיא רז, "ז'אן דארק ואחותה", *סטודיו*, גיליון 124, יוני 2001 וגיא רז, *צלמי הארץ*, הוצאת מפה והקיבוץ המאוחד, 2003, ע"מ 59.

central painting of the series, and explores different variations of the theme.

The exhibition features five oil paintings, two of which, focus on grieving societies, and are cut such, that only part of their bodies fit into the narrow, rectangular frame. The characters look like the classic icons of martyrs. Galia Bar Or (2010) writes that "in many of Graetz-Ran's works her point of departure is photography, as if a family album was expanded to new horizons ... the paintings serve as documentary of the pioneers' heroic efforts to survive in the new conditions in the Land of Israel and provides further depth to the daily struggle of these characters, their exposure to the Middle Eastern sun and a demanding and enslaving society.

The main drawing isolates the pioneer and places her directly on bare fabric. Her lonely figure is reminiscent of Ophelia, the character from Shakespeare's Hamlet. Upon careful

observation, one sees that in the last scene the pioneer's head has been replaced by a self-portrait of the artist. This is the first time that Graetz-Ran has painted a self-portrait. This sharp transformation creates a fluctuation like a pendulum swinging between the artist's own autobiography (born in 1948, the year Israel was established) and between the collective Zionist story as photographed and written by the male narrative. Thus, a dual tension is created between the dream and the shattering of the dream both for Shoshana the pioneer and for the artist. In both cases they do not accept the usual narrative; rather they create a different, feminine, personal, revealing, and intimate narrative. In this way, the artist and her subject allow the female voice, absent from the story of the pioneering ethos, to be heard. And thus, a close connection is established between past and present.

Raz Samira

אריאל,אוריין ואלכסנדר, 2013, גירים על נייר, 52X72